

HEIS MONTØREN

Medlemsblad for
Heismonterenes Fagforening

▼ Nr. 3-2004 Årgang 36 ▲

**Et samfunn
med ustø kurs
side 6**

www.heis.no

Leder av HMF, Rune Larsen

Innhold

HMF avd/klubb	1
Rovdrift i lufta	3
Nybakt pensjonist klar for dyst	5
Et samfunn med ustø kurs	6
Hvorfor streiker heismontørene?	8
Rullestol i rulletrapp	11
Flere yrkeshemmede	12
Du – din beste hjelper	13
Historieboka	14

Heismontørenes Fagforening står nå i front for mange. Vi mener det krav vi er ute i konflikt på nå, er et krav allmennheten støtter. Det viser også det engasjementet som er rundt oss. Denne støtten og oppslutningen til vårt krav vil være økende.

Arbeidsgiverne ønsker ikke å snakke om kravet og grunnlaget for konflikten. De har i sin iver forsøkt å vri fokuset over på å angripe oss på mange områder, også på et nivå som vi ikke mener det er fornuftig å legge oss på. Vi må holde fokus på de viktige ting ved denne streiken og ikke la oss engasjere med på skittkastingen fra HLF/Telfo/NHO.

Foreningen har mange oppgaver i denne situasjonen. Det er en oppmuntring å se den entusiasmen og iver medlemmene viser og utøver. Enten det være seg løpesedler på gata og andre strategiske steder, praktiske organiseringsoppgaver og masse mer. Det er godt å se at vi står samla om dette.

Det engasjementet som også beveger seg i El< forbundet er også av stor betydning for oss, og de har uttalt at dette ikke bare er en heisstreik, men en streik for hele forbundet. Videre er den tette oppfølgingen de viser oss enormt viktig.

Ikke la dere provosere av utspillene til arbeidsgiverne, spesielt i Dagens Næringsliv, det kommer en dag etter dette hvor slike utspill og påstander blir avgjørende for klimaet i de enkelte bedrifter. Men hold fokus på kravet vårt: *norske lønns- og arbeidsvilkår skal ligge til grunn for arbeid i Norge!*

Lykke til!

HEISMONTØREN

Redaktør: Richard Dahlberg

Redaksjonen: Bjørn Hovden

Nr. 3–september 2004

Redaksjonsell-adresse:
HEISMONTØREN
Heismontørenes Fagforening
Borgt. 14 0186 OSLO
Telefon: 22 17 45 50
Telefax: 22 17 45 51
E-post: heil@hmf.no

Årgang 36

Lay-out og foto: Redaksjonen
Elintrykk utført av: rdt kalle og asgitt
Sats og trykkjonesen: ULN Grafisk AS
Opplag: 1000
Redaksjonen er utvokstet 13. september 2004
Neste nummer: desember 2004

Bergen

Av Tor Sundby

En forgubbet avdeling?

Den siste tellingen av medlemsregisteret viser at det nå er 84 medlemmer i avdelingen, av disse er halvparten over 40 år, 13 er pensjonister og flere er på god vei mot pensjonsalderen. Likevel er det positivt at det er kommet flere nye medlemmer av den noe yngre garde inn i faget de senere år, og i september avholder Kurscenteret kurs for læringer og nye medlemmer i Bergen.

Det er også viktig å ha for seg at halvparten av monterene hos Stahl i Bergen arbeider i offshore og skip, og selv om jeg selv mener det er en fornuftig politikk av oljeselskapene å holde seg til fjerntest mulig leverandører, er det ikke å si at de under en stol at dette er en usant gruppe som er mer avhengig av vekslende politisk styring enn den landbaserte virksomheten er.

Bergensavdelingen er fortsatt avhengig av at det er stor aktivitet i andre avdelinger, noe som skyldes liten byggevirkosomhet, kort monteringsfrist og en taffete pris konkurranse enkelte bedrifter seg i mellom både på ettersyn og rytarlegg.

Jeg er overbevist om at noen ikke bedriftene nå legger om sin prispolitikk til en pris på hva det virkelig koster å drive en forvarlig og seriøs ettersyn, så er dette som å sage over greisen en sitter på. Men dette vil måtte bety en ny hverdag, både for bedriftene og for monterene – enten en liker det eller ikke.

Jeg tror også at de som klarer å lage fornuftige løsninger til ombygninger og fornying av eldre heiser vil få en fortrinn, derfor sluter jeg aldri å forandre meg over hvor lite dette omsider prioriteres av de store konsumentene.

Så er jeg selv altså blitt AFP pensjonist etter å ha konstatert at jeg ikke ville få de samme rettferdighetene som alle de politikere, byråkrater og andre «kontorstalslittere» har. Når jeg ikke får bli Fylkesmann etter alle disse årene som politiker, kan jeg likegodt ta AFP.

Det betyr ikke at jeg slenger meg ned på sofaen, men fortsatt vil jobbe aktivt for lagforeningen og RV. Men at noen yngre er pokka nødt til å ta over om ikke alt for lenge, det er bare en nødvendighet!

Stavanger

Av Jan Refsnes

Sommeren er på vei til andre breddegrader og slik som den har oppført seg i år, var det på tide den forsvant. Men inn i mellom regnbuens har det vært arrangert sandvolleyball, sandfotball med Cantona og kompani, gladmusfestival, Taffishpase, som nok en gang var en stor opplevelse med de store og gamle seilskutene. Og nå, i skrivende stund, pågår oljemessa, så Ingvar Lahmannar sitt heisvakt slik at kongen og Co. skulle føle seg trygge.

Vår egen heiscupturnering som går av stabelen i helga i november, i tilfelle noen ikke har fått med seg det, begynner å ta form og bekkene faller på plass. Så vi håper at alt skal være klart til dere komster.

Arbeid, som vi driver med innimeltest, ser ut til å være bra. Gatta fra de forskjellige butikkene sier de har nok å gjøre.

Når det gjelder konflikten som er i brassen vil jeg bare si at vi er klar her også.

Hvis det er slik at arbeidsgivere/NHO innbiller seg at de kan sette dette landet 50 år tilbake med et pensjonsk fordi de har den regjeringen som er nå, i ryggen, har de truffet på feil folk.

Ellers er alt ved det gamle. Egil Riska kom hjem fra sine venner i Polen med bil og alt inventar intakt. Aage Thomsen hadde vært og fisket makrell i Gröbbestad i Sverige. Så stort sett er vel alle klar til det som måtte komme fremover.

Thyssen

Av Vidar Holm

Vi er fortsatt 5 mann permittert på Thyssen, en situasjon som nå, slik klubben ser det, er mer økonomisk betinget enn utfra arbeidssituasjonen. Bedriften innrømmer delvis dette, og har, når samt skal sies, skrikende røde tall som underbygger behovet for bedring av resultatet. Prosjekt svinges over rebelske rygget, for å spissformulere. Samarbeidsklimaet påvirkes selvfølgelig av dette og stemningen på jobben også.

Neste år derimot ser bra ut for oss. Om ikke bokene er stapp fulle så mangler det mindre enn salgsskappene har seg skremme av. Og med 2 monterer i avgang siden sist kan det fort bli mye å gjøre fremover.

Som om ikke den pågående streika påvirker situasjonen? Selvfølgelig gjør den det, både i forhold til samarbeidet med bedriftens ledelse og stemningen i hverdagen. Jeg tror at flertallet i klubben, om ikke alle, mener at bedriften per i dag fører en beinhard rasjonaliseringspolitikk som bare er en fornærme på hva som kommer fremover.

Bedriftens ledelse er selvfølgelig satt under et voldsomt press fra sine sjefers ute i det store EU, som igjen masser på av profitthungrige eiere. Medisinen som anbefales brukt mot underskudd er innskrenkinger, angrep på avtaleverk hvis mulig og i hvert fall fjerne opparbeide «goden». Poken skal svinges for å få mer ut av den enkelte. Trusselen om nedbemanning om ikke underskuddet senes, som sikkert er noe nok, fremmes til stadighet som et ris bak speilet om vi ikke tilpasser oss den nye hverdagen Europa presser på oss.

Vi tror jo fortsatt det er slik at de menneskelige ressursene, på begge sider av bordet, er avgjørende for bedriftens levedyktighet. Det er et viktigere og bedre tiltak å intensivt salg enn å permittere. Innløsende egentlig, men tydeligvis bare for monterene. HMF har ett medlem i vår søsterbedrift, Thyssen Railtrapper AS. Dette medlemmet er per i dag oppsagt fra sin stilling og denne saken kommer

nesten helt sikkert til å ha en i rettsystemet. På tross av at vedkommende har krevet å stå i stilling til saken er avgjort i retten, søker bedriften etter ny rolletrappingskonst.

Klubben har varslet bedriften ved Elevator at vi ikke er spesielt stolte av hvordan denne saken er behandlet av ledelsen på rolletrapp. Videre sier klubben at vi vil jobbe for at vedkommende får jobb i Elevator. Thyssen Elevator har tidligere vist at de har de rette holdningene i forhold til å ta vare på ansatte som sliter med sykdom i perioder. Når ledelsen blir gjort kjent med denne sakens realiteter er jeg overbevist om at de tar de rette beslutningene.

Vestfold/Telemark

Av Ståle Hovland

Nå kommer høsten med store, tunge regnskyear. Det virker også som arbeidsgiverne har tatt med seg dette været inn i forhandlingene. De er ikke så interressert i at utenlandske arbeidere skal ha like arbeidsforhold og lønne på lik tariff som nordmenn, men i Vestfold/Telemark styrker dette bare det sosiale forholdet. Nå møter vi til høst enda mer av et firmaansvar. Det planlegges også Sverige- eller Danmarksturné. Når det gjelder arbeid i avdelingene har Kone og Reber i Vestfold mer enn nok å gjøre. Otis ventet på å sette i gang med storprosjektet i Tjønsberg. For Telemark sin del er det litt verre. Reber har veldig lite å gjøre. For Kone og Otis ordner det seg litt senere på høsten. Så for Telemark sin del er det godt å ha vestfold å støtte seg på.

For ca. 1 år siden mistet vi en kollega i Vestfold etter kort tids sykdom. Vi har hatt litt kontakt med etterlatte, og hun forteller at etter forsikringen var gjort opp, fant hun ut at de ikke hadde dødsrisikoforsikring. Denne koster oss 58 kr. pr. mnd., eller 696 kr i året. Denne inneholder at de etterlatte (samboer, ektefelle og barn. Se forsikringspapirene.) sitter igjen med 5G. IG-56861. Etter fylte 51 år reduseres forsikringssummen med 0,25G pr. år. Etter 60 år er medlemmet forsikret for 2,5G. Ved død på uføre- og ektefelleforsikringen. Aftalenummeret er GRP 0046527.

Til slutt vil jeg bare minne om at Vestfold/Telemark stiller med et meget godt og habilt lag til helsecupen i Stavanger, PS. Husk snop, tønnbeskyt og leggskinns når dere andre møter Vestfold/Telemark. Så hard har konkurransen blitt at jeg selv har meldt overgang til Kone Oslo.

Stå på videre.

Ståle Hovland Vestfold/Telemark

Færre kvinnelige ledere i staten

Kvinnelige ansatte i staten slipper sjeldnere til i lederstillinger enn kvinnelige ansatte i privat sektor. Det viser beregninger basert på Arbeidskraftundersøkelsen 2003, ifølge Dagsavisen.

I offentlig sektor er 2,4 prosent av de kvinnelige ansatte ledere, mens i privat sektor er 5,8 prosent av de kvinnelige ansatte ledere. Tilsvarende tall for menn er 8,9 i offentlig sektor og 10,2 i privat sektor.

Disse tallene viser at det er relativt lettere for kvinner å slippe til i privat sektor enn i offentlig sektor, sier forskningsleder Hege Torp ved Institutt for samfunnsforskning etter

å ha sett på tallene som Dagsavisen har regnet ut med hjelp av Statistisk Sentralbyrå (SSB).

Torp påpeker at offentlig sektor har lagt forholdene godt til rette for rekruttering, men at forskning viser at det er få kvinnelige saksø, selv om erfaring tilsier at kvinner stiller likt når de først søker.

Det kan være at offentlig sektor og dens tradisjoner sender ut signalet om

at de preier å rekruttere menn. Tradisjonen er altså et hinder. Samtidig er det en del feighet blant kvinner, sier hun.

Ifølge SSB hadde Norge i 2003 til sammen 51.000 kvinner i lederstillinger i Norge. Av disse var 38.000 mellemledere, mens 13.000 var toppsjef og administrerende direktører.

NTB

Rovdrift

i lufta

Klassekampen og VG har skrevet om forholdene i det irske lavprisflyselskapet Ryanair. Her vises næringslivets sanne ansikt i deres kamp om mest mulig inntjening. Denne artikkelen er hentet fra begge aviser.

Av Redaksjonen

Her vises næringslivets sanne ansikt i deres kamp om mest mulig inntjening. Ryanair er kjent for å føre an i pris konkurranse i lufta og møter sterk kritikk for sine lønns- og arbeidsforhold. Tjenestemannsforbundet HTF, som organiserer kabinansatte i Sverige forteller om brutale arbeidsvilkår. Arbeidsuker opp mot 64 timer, til en bruttolønn på 13.500 svenske kroner i måneden.

Tolv timer arbeidsdag uten pause.

De ansatte får ikke sykepenger det første året de er ansatt. Senere får de halv sykkelønn, som regnes av en grunnlønn på seks tusen svenske kroner i måneden. 8100 kroner i straffebøte for ansatte som sier opp det første året.

Stresset personell

Det handler blant annet om stressede piloter, en pilot som fikk hjerteinfarkt under flyging, motorbrann og for dårlig utdannet personell. Den britiske flyhavarikomisjonen AAIB

offentliggjorde nylig en rapport om en ulykke ved Stansted i februar 2002, skriver Dagens Nyheter. Under landing begynte motoren på høyre side av Boeing 737-flyet fra Ryanair å brenne. Kabinpersonalet forsøkte da å åpne dørene på høyre side, men uten å lykkes.

Dårlig utdanning

Passasjerene fikk panikk da de så hvordan flyvertinnene skjøv på døren uten ut noe beside. Først da

de tilkalte hjelp fra sine mannlige kollegaer, fikk de åpnet en dør like ved den brennende motoren. Det i seg selv kunne ført til dødsulykker dersom vinden hadde snudd. Etter to års utredninger konkluderer AALB med at Ryanairs ryansatte personell ikke hadde korrekt utdanning til å åpne dørene i kabinen. Utredningene skriver også at de kabinansatte aldri hadde vært med på noen nøtte øvelser. Den irske flyhavarikommisjonen offentliggjorde sist uke en rapport om en ulykke ved flyplassen Charleroi i Belgia for to år siden.

Klinisk død pilot

Like etter at Boeing 737-flyet fra Ryanair tok av fra rullebanen fikk piloten hjertestop. En lege som kom til stedet konstaterte raskt at kapteinen var klinisk død, men han overlevde ved hjelp av hjertemassasje og mann-til-mann-metode. I utredningen står det fast at den 57 år gamle piloten hadde høyt blodtrykk. Og like før avgang hadde han hatt oppblåste telefonantaler mens han ventet på annerpiloten som satt fast i bil. Ifølge rapporten var han misfornøyd med ansettelsesvilkårene og hadde problemer med å komme overens med arbeidsgiveren.

Også i fjor fikk Ryanair kritikk i en rapport som ble sendt til flyindustriens rapportssystem, Chirp. En britisk flygeleder utroet seg over det økende omfanget av hendelser rundt lavpris-selskaper og da spesielt Ryanair på Stansted. Rapporten beskriver piloter som jobber under ekstremt press for å holde flytidene.

Kort bakkeopphold

Noen ignorerer de lange innflygningene og tar snarveier for å spare tid. De flyr lavt over boligområder og ignorerer innflygningssone som er satt opp for å minske forstyrrende flystøy. Ifølge rapporten er en av årsakene til stresset at Ryanair kun har 25 minutter mellom landing og neste avgang på flyplassen. Den irske luftfartsinspektøren Graham Liddy sier til Dagens Nyheter at Ryanair likevel ikke er innblandet i flere tilfeller om andre flyselskaper. Når det gjelder den tekniske kvaliteten, forteller han

at Ryanair er i ferd med å bytte ut sine eldre fly og på sikt vil få en av Europas mest moderne flyflåter.

Burde skamme seg

Personalpolitikken deres er oppprende. De burde skamme seg. I andre flyselskaper organiserer vi oss mot 90 prosent av de kabinansatte. Hvorfor er det bare i Ryanair man ikke organiserer seg? Sier Ulf Solhall i Tjenestemannsforbundet ITF til Klassekampen.

Solhall forteller at det nesten ikke er svensker igjen blant de kabinansatte hos Ryanair. De fleste har sluttet og blitt erstattet av irlendere, englesere og tyskere.

Det er ingen pauser i løpet av arbeidssdagen på tolv timer. Selskaper har blant de korteste landingsoppholdene av alle, 20 - 25 minutter. På den tiden skal flyvertinnene slippe av passasjerene, rydde, tanke, foreta sikkerhetskontroll og slippe inn nye passasjerer, sier en tidligere pilot i Ryanair, Steffen Hansson-Ode, til Svenska Dagbladet.

Tross lave billettpriser soper selskapet inn pengene. Andre kvartal i år omsatt Ryanair for 2,55 milliarder kroner og fikk et nettooverskudd på 443 millioner.

Tør ikke snakke

I Norge flyr Ryanair ruter til London, Glasgow og Frankfurt. Norske fagforeningsaktivister forteller at det er svært vanskelig å få informasjon om arbeidsforholdene i selskapet.

Det er ingen fagorganisering, og de ansatte tør ikke snakke med oss fordi det kan få konsekvenser for dem. De har jo arbeidsforhold fra mellomkrigsperioden. De ansatte er nærmest uttløst, sier Terje Nielsen, leder i kabinforeningen i Braathens. SAS-konsernet og andre flyselskaper har gått flere runder med innstramninger og oppsigelser. Konkurransen fra de ekstreme lavpriselskaperne presser lønns- og arbeidsforholdene.

Kjempepress

Mange er ferdig med situasjonen. Folk ringer litt daglig og forteller at de ikke orker mer. Den siste fortalte om en arbeidssdag fra halv tolv på for-

middagen til halv elleve på kvelden. I løpet av den dagen hadde han i praksis ingen spisepause, forteller Elisabeth Goffeng, hovedvernombud hos de kabinansatte i SAS.

I tariffforhandlingene i vår gikk de kabinansatte ned på lønnskutt på 10 prosent, samtidig som arbeidsbelastningen økte med 30 prosent. Arbeidsuken har økt fra 40 til 5 timer, med arbeidssdager opptil 14 timer.

Kabinansatte i Braathens gikk i april ned på ti ekstra arbeidssdager i året og lønnsdrys i ett år.

Lødsen bruker argumenter om at luftfarten har forandret seg totalt og at de nye reviderte i lavprisbransjen vil bli våre konkurrenter i framtiden. Men for Braathens del er vi stort sett fornøyd. Det viktigste er å berge arbeidsplasser og ha en inntekt, og det er langt verre andre steder, sier Nielsen.

Men de som kjøper billetter hos Easyjet og Ryanair kan godt tenke mer hva de støtter av uverdige arbeidsforhold, legger han til. **av**

Nybakt pensjonist klar for dyst

Tor Sundby gir seg ikke selv om han nå har blitt AFP'er. Etter en aktiv karriere ønsker selv en sirkushest å hvile, men for Tor Sundby har ikke det hvert tema. Det er ikke snakk om å hvile på laurbærene der i gården.

Av Redaksjonen

Det ble mye styr da Bergens-ordfører Herman Friele prøvde å ansette en rådgiver i sonnet. RV gjør det litt enklere.

– Egentlig synes jeg politikken er blitt kjedelig de siste årene. Men for du vet ord av det, så er det gøy igjen. Det er vel slutt som med hesten og sagnungen, tipper Tor Sundby, AFP-pensjonist med arbeidsløst i behold.

Med Sundby på laget

På noen få områder er RV politikerne som alle andre. De må sette seg inn i store og vanskelige saker, samtidig som jobb eller studier skal skjøttes. Derfor kan de også ha behov for litt hjelp fra dyktige oversiktere, men RV er et lite parti uten stor økonomisk handlingsfrihet.

Da er det greit å ha slutt som Tor Sundby på laget.

Det ble råhvalder da ordfører Herman Friele prøvde å ansette en politisk rådgiver med en årslønn på 350 000 kroner, betalt av Kaffehuset der ordføreren er majoritetsleier. Den saken er lagt på is innvil videre. Det ble nok ikke samme oppsettet når Sundby trapper opp på panikkestreken en tidlig mandag morgen. Kravene

er høyest beskjedne. – Jeg skal ikke ta ut en eneste krone i lønn, forsikrer Sundby.

Flinke RV-jenter

Da han gikk av med avtalefestet pensjon i mai i år, hadde han bak seg nær 45 år som heismontør. Sandviksgutten har ikke dårlig samvittighet fordi han går av ved fylte 62 år.

– Jeg hører Sighjorn Johnson og andre si at folk bør jobbe til de er 70. Men politikere som snakker slutt har aldri stått i en berisjakt eller på en anleggspluss i 20 minus. De har rettferdigheter som vanlige folk ikke har. Jeg kunne ikke bli fylkesmann, så da ble det AFP i stedet. RV-kontoret er ikke ubemannet i dag heller. Tor Sundby skryter av Sine Ekre og Marte Mjos Persen.

– De gjør en fenomenal jobb på mange områder. Jeg har tenkt å hjelpe partiet i saker som gjelder byutvikling. Det er mye en bør dra rundt å se på, mange uløste saker som krever forbedringer, sier Sundby.

Dahle på stortinget

Og så er det jo valg til neste år. Tor Sundby regner med at Torstein Dahle, partileder og nestleder i bystyregruppen, stiller opp på førsteplassen en gang til.

Tor Sundby

– Denne gangen skal han inn. Vi manglet bare noen tusen stemmer sist, og Bergen trenger Torstein på stortinget. Noe av min jobb kan da være å legge til rette for de unge og friske folkene som skal ta mer ansvar i bypolitikken når han (Torstein) reiser til Oslo, sier Sundby.

I dag er Sundby varannemann til bystyret og komité for byutvikling. Siden 1978 har han vært fast representant i både bystyret og fylkestinget. Selv om han er pensjonist, er han fortsatt leder i Heismontørenes fagforening i Bergen.

– Jeg har faktisk blitt strekeløder nå i høst, forteller Sundby. Det er jo vitig med en pensjonist som stotkegeneral! **av**

Oljeprisen vippet historiske 45 dollar

For første gang i historien ble oljeprisen, tirsdag 10. august, handlet for over 45 dollar fatet.

Olje (WTI) med levering i september nådde 45,04 dollar fatet i det amerikanske markedet tirsdag ettermiddag, skriver CNNmoney.

Den falt imidlertid tilbake til en sluttpris på 44,52 dollar etter at det ble klart at Irak har gjenopptatt full oljeproduksjon sør i landet.

Oljeprisen har steget over 30 prosent i år på frykt for at produsentene ikke vil klare å møte den stadig økende etterspørselen.

Et samfunn med *ustø kurs*

Samfunnet brutaliseres. Volden blir hardere, arbeidslivet blir tøffere, flere rammer utenfor, de rike blir rikere og de fattige blir fattigere. Vi er i ferd med å ta mange skritt tilbake i tid, bare fordi vi har gitt egoismen for stort spillerom.

Av Richard Dalberg

Utenlandsk arbeidskraft er i vinden som aldri før. Etter EU-utvidelsen i mai er det frist fram for hvilket som helst utenlandsk selskap, i EU, å legge inn et anbud på en jobb i Norge (tjenesteyting) og bruke egen arbeidskraft fra hjemlandet på hjemlandets lønns- og arbeidsvilkår. Dette vil medføre at den norske arbeidskraften vil bli kraftig utkonkurrert på lønns- og arbeidsbetingelser. I følge EU-direktivene er det fri flyt av tjenester ... osv. som gjeldet, men det er ikke forbudt å ha nasjonale bestemmelser.

Det er ikke noe problem for de utenlandske arbeiderne å jobbe i perioder i Norge med en lønn på kr. 20,- til 50,- i timen, med arbeidsdager opp til 15-16 timer når de skal tilbake til hjemlandet for å leve av lønna. Verne blir det for de norske arbeiderne som må jobbe for den samme lønna og følge opp med like lange arbeidsdager som sine utenlandske venner, for i det hele tatt å kunne ha et arbeid. Hvordan i all verden skal man her i landet kunne leve på en lønn som er fra 60 til 80 prosent under den man lever av i dag, hvordan skal man ha muligheten til å følge opp familien med arbeidsdager på opp mot 16 timer og hvordan i all verden skal man kunne betjene dagens boliglån?

Langsiktig lønnsomhet

Næringslivstoppen i Norge er totalt i mot at den utenlandske arbeidskraften skal jobbe på norske lønns- og arbeidsvilkår ved tjenesteyting i Norge. Hva har de å vinne på det? Man behøver ikke å være matematiker for å skjønne at jo flere folk som er her i landet med mye penger å bruke, jo bedre er det for den norske økonomien!

På kort sikt så skjønner jeg at det kan være mulig å tjene på denne bil-

lige arbeidskraften. Men over tid så må det jo bli slutt at alle som jobber i Norge må gå ned på de samme vilkårene for å kunne ha arbeid. Da må jo fortrennsvis alt annet bli billigere også. Fordi man får ikke solgt noe for mer enn hva man har råd til å betale for det. Det vil da med andre ord si at på lang sikt så vil ikke næringslivet tjene noe mer, fordi folk ikke får den samme kjøpekraften.

Er det ikke mye bedre at den utenlandske arbeidskraften får norske betingelser. Da har de utenlandske arbeiderne muligheten til å kunne «brennes» av noen kroner her i landet for de viser hjem igjen og de norske arbeiderne opprettholder også sin kjøpekraften. Disse pengene vil jo fortrennsvis havne i lønna til næringslivet.

Mis påstand er at næringslivet vil tjene mye mer på at den utenlandske arbeidskraften blir mer kjøpedyktige mens de er her til land og jobber. Ikke minst blir det triveligere for de utenlandske arbeiderne å komme til Norge å jobbe når de også får muligheten til å «leve» litt mens de er her. De er jo faktisk akkurat som deg og meg, de utenlandske arbeiderne, og de ønsker helt sikkert å ha verdige lønns- og arbeidsbetingelser de også.

Jeg tror at den langsiktige gevinsten vil bli enormt mye større for næringslivet ved å innføre norske lønns- og arbeidsvilkår på arbeid i Norge.

Store forskjeller

Med utviklingen vi har hatt frem til i dag er det naivt å tro at alle skal leve på like vilkår. Det vil alltid være klasseskille og i dag er det veldig stor forskjell på fattig og rik, men den behøver ikke å bli noe større. Med å endre på samfunnslovene har vi sammen, fattig som rik, muligheten til å se utviklingen og opprettholde

velferdsamfunnet og de grunnleggende samme verdier. Vi må alle ta i et tak og ofte litt av oss selv. Gjør det virkelig så vondt inni oss å se at andre har det bra og lever et godt liv, og er det virkelig så farlig at andre folk har gode lønns-, arbeids- og levevilkår når man har «bingens» full sels. Det er vel bare fint at det blir flere som lever et «rikt» liv, men hvor rik behøver man egentlig å være?

Kjempet for rettighetene

Norge har frem til i dag vært et av de beste landene å bo i. Med rikdom og velferd har det ikke manglet på så veldig mye de siste årene. Men denne velstanden vi har hatt i så mange år kom ikke helt av seg selv. Hadde det ikke vært for menneskenes evne til å stå sammen når de trenger det som mest, ville vi hatt et helt annet samfunn enn det vi har hatt frem til i dag. Med respekt, kjærlighet og medfølelse for hverandres liv gikk folk sammen for å bedre sine levekår. Fra å ha stått alene med «ua i hånda» for å få en jobb med dårlige lønns- og arbeidsvilkår kjempet de sammen gjennom store deler av 1900-tallet for å skape det velferdsamfunnet vi har hatt frem til i dag. Hvorfor skal Norge bli dårligere enn hva det har vært tidligere?

Som en kompis av meg sa: «Når du er verdens beste idrettsutøver, så trener du ikke mer for å bli dårligere enn det du er i dag!»

Selvdyrkelse

Mange av oss har tatt dette velferdsamfunnet som en selvfølge. De fleste av oss har ikke gjort noe for å få det, vi er bare født med oppi det. Sakte men sikkert har vi gått fra å være et folk med menneskelige verdier og omsorg for våre medmennesker til et folk som kun tenker på seg og sin «egen lille verdens». Vi vil alle ha finere bil, større

tv, større hus, hytte ved sjøen, hytte på fjellet osv, osv. Alt dreier seg om å få mest mulig. Ikke nok med at det materialistiske skal stå i fokus, nei da, vi må ha enda mer. Selvfølgelig må vi ikke glemme at man er en tapet hvis man ikke har et kjert tryne. Med reality-konseptet kan hvem som helst bli kjendis og om ikke egoismen var stor nok fra før av så har den i hvert fall tatt helt av med dette. Enen du er politiker, næringslivstopp, skuespiller, supermodell eller «bonds» så er det om å gjøre å få mest mulig mediaoppmerksomhet. Politikerne har glemt sin ideologi, næringslivstopperne er blindet av rikdom, skuespillerne og supermodeller dyrker seg selv og nå har de klart å få «bonds» med på kappløpet. Derved har vår tidligere omtalte «egen lille verden» bare blitt mindre og mindre, og skrunget inn til kun å gjelde oss selv.

Med tanke på sin omgang kan for seg selv, så lærer folk på hvorfor de til stadighet opplever konflikter og samlivsbrudd? Med tanke på at vi kan tar høyttalere til våre egne ønsker og følelser, uten angang å ofre en eneste tanke på hva andre måtte ønske, så sier det seg kanskje selv hvorfor det ofte ender slik. Utan respekt og medfølelse «strikker» vi oss selv for å få oppnå vår egen vilje og i tillegg forventer vi at alle andre skal stille opp uten at vi gir noe tilbake selv. Det er bare meg, meg, meg og mer, mer, mer som gjelder. Samfunnet er inne i en vord sirkel og det er skremmende å tenke på utviklingen hvis vi ikke stopper den her!

Nye kort

La oss slippe litt taket i dagens samfunnsutvikling og begynne å tenke litt på de sanne verdiene her i livet. Hva er egentlig poenget med at vi er her? Det vil vi kanskje aldri få svar på, men det får en til å tenke litt. Det er ikke forbudt å ha i «overflod», og det er sikkert i mange tilfeller også velfortjent, men det er ikke dermed sagt at man skal bruke all energi på å få enda mer og i tillegg sørge for at andre får mindre. Er det ikke bedre å leve et liv hvor man bidrar til at så mange som mulig kan leve godt.

Hvis vi tenker oss litt om og gir inn i oss selv, hva er det vi mennesker

egentlig ønsker oss? Uansett hvilket yrke du har, om du er ung eller gammel, om du er rik eller fattig spiller ingen rolle. Ser du godt nok etter og er 100 prosent ærlig med deg selv, vil du se at du ønsker deg et stabilt familieforhold med kjærlighet, trygg økonomi, gode venner og en sikker fremtid. Ingen ønsker å være ensom og alene, for hva er vel all verdens rikdom hvis en ikke har noen å dele den med?

Det er ingen klisjé. Det er slutt

vi mennesker er satt i sammen, vi fanger best i trygge omgivelser i sammen med andre. Det er bare det at vi for øyeblikket har glemt dette litt og gitt egoismen litt for mye spillerom. Slipp taket på denne egoismen og start med nye kort fra nå av. La omsorgen for andre menneskers ve og vel komme i fokus. Med respekt, kjærlighet og medfølelse for våre medmennesker kan vi sammen gjenskape sanne verdier og gode levekår for alle. Det er ikke for sent å begynne ... etnål! **av**

Hvorfor streiker heismontørene?

Tariffoppgjøret for heisfaget ble utsatt med endret avslutting for mekling til 23. august. Det var derfor en ny runde hos meklingsmannens kontor. Men dette førte ikke til løsning.

Av Rune Larsen

I hovedsak var partene (arbeidsgivere og arbeidstakere i bransjen) langt på vei enige om det tyngste kravet, nemlig det som i samfunnet er omtalt som «sosial dumping». Men når det kom til den avgjørende setning, som sier: *Partene er enige om at norske lønns- og arbeidsbetingelser skal ligge til grunn for arbeid i Norge* – da var konflikten et faktum!

NHO diktat

Det er altså på denne ene setningen arbeidsgiverne valgte å dra bransjen ut i konflikt på. Men det er riktig å presisere at det ikke er bedriftene i bransjen som presset fram denne konflikten, men tariffforhandlingene er styrt av NHO, så det var diktating derfra som var avgjørende.

På spørsmål til arbeidsgiverenes NHO-representant om dersom norske lønns- og arbeidsvilkår ikke skal

ligge til grunn for arbeid i Norge, hva er det da som skal ligge til grunn? Det har NHO svarvegring for. Men det er jo også det som utvikler NHO i dette spørsmålet. De ønsker en utbredt bruk av sosial dumping i byggebransjen, og for arbeidstakere generelt. Men lønns- og arbeidsvilkår er selvfølgelig ikke nevnt eller berørt, med deres lønn, pensjonsavtaler, bonusavtaler og opsjonsavtaler av summen som er langt, langt over de verdiskapende arbeidende.

Finn Langeland og Vidar Lindeløyd fra NHO stiller sporty opp

Økt klasseskille

Hvilke ringvirkninger i samfunnet vil komme som følge av en aktiv holdning om utbredt filosofi om sosial dumping?

NHO står for en holdning i dette spørsmålet om økt klasseskille i samfunnet, og ønsker å presse arbeidstakeres lønninger ned, slik at profitten kan øke i god lid fra EU's filosofi om «fri flyt av...»

Det kan fra fagbevegelsens side rammes opp en rekke alvorlige konsekvenser for det norske arbeidsliv og ikke minst næringsliv, dersom «sosial dumping» blir utbredt, men dette må vel ikke hoder i NHO slippe å bli forfalt av motparten. Men vi gjør det gjerne!

Lønnsdiskriminering

Det kan tilsynelatende være forlokkende med «billig arbeidskraft» i landet, men hva skjer?

De bedrifter som til nå driver slik næring, har god fortjenestemargin. Skatteinvidet senkes til kommune og stat, og dette fortjener velferdsamfunnet. Vi i Norge har et lønns- og prisnivå, men hva skjer dersom **kam** lønningene skal angripes? Hva skjer med boligpriser og ikke minst for de ungdommer som skal etablere seg? Skal boligmarkedet også utsettes for «sosial dumping»? Hvorfor skal ikke lederlønnene utsettes for «sosial dumping» hvorfor skal ikke landets

regjering og næringslivet utsettes for «sosial dumping»? Kan ikke en velutdannet østeuropeisk person være eldremann i en kommune, for ikke å snakke om ordfører. Lek litt med tanken på en statsminister fra Litauen, med en fjerfalleregjering bestående av «billige politikkere», men med god utdannelse!

Derfor er lønnskontrollene i stor grad akkurat nå. Vi mener at diskriminering på lønns- og arbeidsvilkår på sikt er å demontere det norske velferdsamfunnet og vil sette samfunnet mange år tilbake i tid. Dette er et gaff fra fortida! Hvorfor er det et ovenordnet mål å presse kun arbeidstakere i Norge

nedover til et østeuropeisk forhold, framfor å jobbe for at mennesker i de samme landene i øst Europa øker sin lønn og velferd? Er det ikke slik EU tilbergerne ønsker å framstille sine argumenter for økt solidaritet og velferd, og oppbygging av fattige land i Europa som er ja til EU argument? Spørsmålet blir da igjen – er oppbygging i et fattig land det samme som å «demontere» gode og viktige velferdsordninger i et annet land den riktige medisin?

Smak litt på setningen: **norske lønns- og arbeidsvilkår skal ligge til grunn for arbeid i Norge.**

47

Nye rentehevinger i høst

Nordea Research tror den amerikanske sentralbanken vil fortsette å sette opp renten trinn for trinn etter et nytt løft på 0,25 prosentpoeng i august. Det kan komme tre nye rentehevinger i høst

Tross svake arbeidsmarkedsdata tror sentralbanken på fortsatt vekst i den amerikanske økonomien, og holder på sitt optimistiske syn.

«En forutsetning for videre rentehevinger i høst er at økonomiske markedsdata de nærmeste ukene vil

visе bedring», skriver Nordea Research. Det ventes de også gjøre.

Det får banken til å holde på toen på nye rentestigninger på den amerikanske sentralbankens neste møter.

Alan Greenspan møter sine betroede menn for nye rentebeslutnis-

ger 21. september, 10. november og 14. desember.

«Vi venter nye rentehevelser i september, fulgt av nok en rentehevelse i november og kanskje også i desember», skriver Nordea Research.

AK

Har vi råd til folketrygden?

Når ting sies mange nok ganger, blir den til slutt en sannhet. Slik er vi mennesker, vi lar oss påvirke av mediene og «eksperter». Dette har nå skjedd med pensjonsordningen i Norge.

Økonomiske eksperter har over en lengre periode stadig kvisnet med advarsler om at vi snart ikke har råd til den folketrygden vi har nå. Dette har ført til akkurat det resultatet de var ute etter, for nå går vi inn i massevis av å kjøpe private pensjonsordninger.

Og de er det de økonomiske «eksperter» i finans- og forsikringsnæringen ønsker at vi skal gjøre. I dag er det nye penger blant en stor del av oss, og disse pengene er finansnæringen ute etter å forvalte for oss, og tjene godt på.

Hvis vi betaler 1 % ekstra i skatt, har vi råd til å beholde den folketrygden vi har i dag. Dette er den absolutt

billigste metoden for å få (beholde) en god pensjonsordning.

Forvaltningskostnadene i folketrygden er på under 0,5 %, mens de i private pensjonsforsikringer kan komme opp i 2 %.

Med rundt 2 % årlig forvaltningskostnad er det imot halvparten av det vi betaler inn i pensjonspremie, direkte til forsikringselskapene. Hvorfor kan vi ikke heller betale det inn som skatt og få mer igjen for pengene? Jeg tror de fleste er så innestilt som betyr skatt, at de heller betaler det mangeldøbelte bare det heter pensjonspremie, og ikke skatt.

Dette vet finansnæringen godt, og de utnytter det ved enhver anledning.

Prognosene sier at vi om 50 år har økt realledda med 100 %, og da betyr 1 % mer i skatt lite.

Hvorfor har vi oss «latet» til å tro at private pensjonsordninger er så bra, når vi vet at offentlige gjør det mye billigere og sikrere? (Private finansieringsselskaper kan gå konkurs).

Jeg mener folketrygden fortsatt må være basis for sikkerheten i vår alderdom, og for dem som faller ut av arbeidslivet. Dette er gode, sikre og ikke minst rettferdige ordninger. Ikke la pensjonskommissjonen ødelegge dette, det er bare de rikeste som vil tjene på de foreslåtte nyordningene.

Harry Grammo, Melhus

Rullestol i rulletrapp

Rullestolbrukere møter utfordringer overalt. Dette har de tatt konsekvensen av på Beitostolen Helse- og sportsenter hvor de arrangerer kurs i rullestolteknikk. I sommer trente de i rulletrappa til Valdres storsenter på Leira. I Oppland Arbeiderblad den 10. juni i år skrev Geir Norling følgende artikkel om dette:

Av Redaksjonen

– Selvsagt kunne vi tatt heisen, men det er ikke alltid den er tilgjengelig og det er bedre å bruke rulletrappa når vi har lært teknikken, sier rullestolbruker og instruktør Jan Gyltøm fra Brumunddal.

– Det kiler godt i magen første turen i en rulletrapp, og det er spennende, særlig når vi må rygge inn i trappa når vi skal ned. Derfor har vi også med oss instruktører, som sikrer bak, sier Jan Gyltøm.

– Vi arrangerer fire slike kurs i året, sier idrettspedagog Astrid Nyquist på Helse- og sportsenteret.

– To er for barn og to er for voksne. Det er mange teknikker som kan læres for at det skal bli lettere å bruke rullestol. Vi må motivere rullestolbrukerne til å stole på seg selv. Da kan de mestre det meste. Etter et par turer i rulletrappa har på storsenteret kjørt de greit alene, sier Astrid Nyquist.

Reagerte kraftig

Norsk Helsekontroll (NHK) reagerte kraftig og med forferdelse på artikkelen som følge av de potensielle konsekvenser som et kurs i bruk av rullestol i rulletrapp kan føre med seg. I et brev til Oppland Arbeiderblad skriver NHK følgende:

– Det er bestemte forutsetninger for drift av rulletrapper. En rulletrapp er enten bestemmelse kun beregnet for personforflytting og den enkelte bruker må benytte rulletrappen korrekt. Bl.a. forutsettes det at man har et fast grep om håndlistene under bruk for å unngå skader og større ulykker, og dersom skader/ulykker skjer som følge av misbruk, som er bevisst eller ubevisst bør være kjent med, vil konsekvensen av ulykken være eters ansvar, står det i brevet.

– En tilfeldig aktivisering av en rulletrapps sikkerhetsfunksjon(er), bl.a. stoppknapp, kan føre til en relativt hurtig stopp, – man kan miste grepet om håndlisten og dermed kontrollen over rullestolen, som da ukontrollert vil rase nedover rulletrappen. Konsekvensen av en slik ferd når også andre personer, for eksempel om barn befinner seg i rulletrappen, kan bli meget dramatisk! Som det fremgår gjelder dette misbruket ikke bare den aktuelle bruker med mulige konsekvenser, men en rekke andre personer vil også kunne bli utsatt for uønskede situasjoner, sier det videre i brevet.

Et utslag av uvitenhet

Tor Sundby, medlem av Kontrollkomiteen for heis, har følgende kommentar til bruken av rullestol i rulletrapp:

– Beitostolens kursing av rullestolbrukere i rulletrapper er nok gjort i beste mening, men avslører en skremmende uvitenhet om hvor farlig en rulletrapp kan være ved uvettig bruk.

Jeg forstår godt at funksjonshemmede som er lenket til en rullestol ønsker seg frihet til å ferdes på steder som normalt er stengt for dem. Men feilaktig bruk av rulletrapp er farlig enten brukeren er en funksjonshemmet eller såkalt «normal», og det er en kjensgjerning at de aller fleste ulykker i rulletrapper ikke skyldes teknisk feil, men uvettig bruk av rulletrappen, sier Tor Sundby.

Vær forsiktig

– Jeg slutter aldri å forandre meg hvorfor folk tar med seg barnevogn i rulletrappen, eller hvorfor folk med krykker absolutt skal bruke rulletrappen og ikke heisen. Eller når eldre mennesker med dårlig balanse

og med en barnepose i hver arm på liv og død tvinger seg inn på rulletrappen uten mulighet til å holde seg fast. Som medlem av Kontrollrådet for heis og lang erfaring med arbeid på rulletrapper har jeg ofte lurt på hvorfor folk oppfører seg «vidunderlig» når de skal bruke rulletrapp. Det kan ikke sies for ofte at rulletrapp/fortau er et farlig transportmiddel og regner seg definitivt ikke som barnepasser for uforstandige foreldre, sier Tor Sundby videre.

– Jeg forstår som sagt at funksjonshemmede vil fangere så «normal» som mulig i samfunnet, men også de må forstå at det å bruke rullestol i rulletrapp er uansvarlig og at det er fornuftigere å bruke heis som skal være tilpasset dem. Det er ikke noe hyggelig syn å se barn falle fra rulletrapp, eller unge som er nær på å bli kvist fordi skjortet henger seg fast, eller eldre mennesker bli alvorlig skadd på de skarpe kantene når de mister ballansen. Eksempelene er mange og uhyggelige, så bruk rulletrappen med forsiktighet neste gang, oppfordrer Tor Sundby. **AV**

Flere yrkeshemmede

I løpet av det siste året har det blitt tolv prosent flere yrkeshemmede. Størst var økningen blant kvinner, som var på tretten prosent. Dette kommer frem i nye tall fra Aetat som likevel synes det er bra at det blir flere yrkeshemmede fordi disse blir forsøkt ført inn i arbeidslivet gjennom yrkesrettet attføring.

Av Redaksjonen

- Dette anser vi som positivt fordi det betyr at flere får mulighet til å komme tilbake i arbeidslivet, sier avdelingsleder ved Aetat, Stein Langeland. Andelen av yrkeshemmede som har begynt i arbeid igjen har sunket de siste årene. I år er det bare 18 prosent av de som er på tiltak for yrkeshemmede som har fått jobb. - Økning i tallet på yrkeshemmede skyldes flere ting - blant annet har vilkårene for å få uføretrygd strammet inn, det er større arbeidsledighet og muligheten for å gå lenge på rehabilitering har blitt redusert. Samtidig vil jeg understreke at dette er et resultat av en villet politikk fra regjeringen og Stortinget. Man har flere tiltak for å få flere inn i arbeidslivet, sier Langeland.

Kritisk ekspert Spesialist i arbeidsmedisin, Elbja Wergeland, er skeptisk til at det har blitt vanskeligere å få

uføretrygd. - Jeg synes det er betenkelig. Det underliggende budskapet er at folk ikke står på nok for å komme i jobb selv, sier Wergeland. Han forteller at praksisen kan få store konsekvenser for de som tidligere ville fått uføretrygd.

- For disse kan statusen som yrkeshemmet kanskje bare bety enda en runde med dårlig økonomi, og enda flere nederlag når de ikke får ny jobb, sier Wergeland. Han forteller at erfaringen tilsier at regjeringen ikke hjelper de uføre å komme tilbake i arbeid.

Skylder på den enkelte

På begynnelsen av nittitallet forsøkte man det samme ved å redusere tilgangen til uføretrygd. Mange opplevde da å måtte gå enda flere runder med en svak økonomi som for svært få resulterte i en fast jobb, sier Wergeland. Han er kritisk til hvordan flertallet av de norske politikerne tenker.

- Istedenfor å spørre seg om hvorfor så mange trenger uføretrygd, legger de skylden på den enkelte, og sier at de må gå 40 runder til i kontrollsystemet før de kan få trygd. Det de burde gjøre var å satse mye mer på skikkelig attføring av unge mennesker som har problemer med å komme inn i arbeidslivet. Skikkelig hjelp er noe annet en kontroll og tilbak, sier Wergeland.

Større arbeidspress

Den største økningen av yrkeshemmede var i Vestfold. Der har tallet på yrkeshemmede økt med hele 18 prosent. Kjenten Tvedt, avdelingsleder ved trygdekantoren i Sandefjord, uttaler til LO-aktuelle at han ser en økende tendens til at folk ikke klarer jobbene sine.

- Arbeidspresset er hardere enn før, mener avdelingslederen.

27

Forvirrende om strømpriser

Heismontøren skriver i siste nummer at kraftprisen i juni lå på 27 øre kwh, og forteller dermed bare halve sannheten for det vi betaler for den strømmen vi bruker. For de fleste er det uinteressant hva kraftpris, nettleie og eventuelle avgifter måtte være hver for seg, for det som er viktig for forbrukeren er hva det egentlig betales for strømmen en bruker.

Så hva er prisen?

- Først kraftprisen som det fokuseres på når det skal konkurreres om kunder
- Så kommer nettleien som i dag er like høy som kraftprisen, men som kan reduseres om en har riktige innkalkuleringer.
- Så kommer fastgebyret plus litt til, som at forbruksavgiften ble flyttet fra kraftdelen til nettleien.
- Så til slutt momsen.

Forvirrende? Helt sikkert, men kanskje det er del som er meningen i et marked hvor det er markedsaktørene som rår og spekulantene står i kø. Bare en oppfordring til slutt, ikke skift leverandør fordi selgeren har en glatt lunge, men bruk tid for du tar avgjørelsen.

Tor Sundby

Du – din beste hjelper

Over 3000 strømutykker skjer i elektrorelaterte virksomheter hvert år. Nok et skremmende tall, og så går verden videre. Forhåpentligvis rører ennå enkeltskjebnene ved oss. Når en venn, en kollega, ødelegges for livet på jobben. Når strømutykker skjer, er den umiddelbare førstehjelpen avgjørende for skadens utfall. Er du forberedt på å hjelpe?

Av Redaksjonen

Når 3000 strømutykker skjer på norske arbeidsplasser hvert år, er det alt annet enn innensynlig at du eller en av dine arbeidskolleger kommer til å behøve hjelp. Den aller viktigste lindringen og skadeforebyggende hjelpen, er å kjøle ned huden på de skadestedene. Hvor raskt og hvordan dette gjøres, er helt avgjørende for konsekvensene av brannskaden.

Vann er som alle vet skadeforebyggende ved brannskade, men det du kanskje ikke vet, er at det ofte er smertefullt å påføre som lindrende middel. Og, brukt feil, vil forverre skaden og medføre andre komplikasjoner. Problemet er at det må brukes relativt store mengder for å kjøle en brannskade. Ved bruk av vann risikerer man å kjøle ned huden til 15-20 grader, mens det anbefales ikke å gå under 30 grader. Det er viktig å vite at det er skaden og ikke den skadede som skal nedkjøles. Water-Jel kompresset, brannbandasjer og branntepper er den mest utprøvd og klinisk dokumentert virksomme førstehjelpen som tilbys i det norske markedet for brannskade. Og har som sådan satt en standard ved at den gjennomgående velges som standardutrustning i ambulanser og brannbiler. Kompresene, som inneholder en spesialutviklet «gel», er konstruert slik at den effektivt skal kjøle og transportere bort varme fra skadestedet.

Store forskjeller

– 25 års erfaring med Water-Jel har gitt oss solid dokumentasjon på produktets egenskaper, men det er som alltid

tilgjengelighet og kunnskap om bruk som er avgjørende for utfallet av en brannskade, informerer salgssjef Einar Werring hos importøren Medeco AS.

– Det er flere faktorer som er viktige i den umiddelbare førstehjelpen. Temperaturen skal ned til et akseptabelt nivå så fort som mulig. Modiet, selve kompresens konstruksjon må evne å lede varmen vekk effektivt. Mengden og sammensetningen av gel'en i kompreset er avgjørende for hvordan brannskaden utvikler seg. Særlig i den umiddelbare tiden etter at skaden har skjedd, og frem til man får kvalifisert legehjelp. Det er viktig å vite at det er store forskjeller på kvalitetene og egenskapene som finnes på de forskjellige produktene i markedet.

– Et viktig poeng er at kompreset kan tas av og på uten å miste effekt, at det kan legges oppå eksempelvis tøy som er brent fast i huden, og fortsatt ha effekt. Huden er utsatt ved brannskader. Tilgangen på bakterier er umiddelbar, selv med vann

som kjølekilde. De bakteriostatiske egenskapene i Water-Jel forhindrer bakteriologiske skadevirkninger, som igjen kan avstedkomme ytterligere komplikasjoner i tillegg til selve brannskaden.

Livskvalitet

– Førstehjelp er som alltid mest effektiv når den utføres raskt og riktig. Hvor raskt man kommer til førstehjelp er et resultat av at man har kunnskap om at hjelpemidlene faktisk finnes, hvor de er, og hva de gjør. I enkel, men viktige forutsetninger for optimal effekt. Det er mange på norske arbeidsplasser som ikke er seg disse forutsetningene bevisst.

– Da er det viktig å være klar over at man kan rammes selv. Eller arbeidskollegene ved siden av. En så enkel kjøngjøring at man vet om de nødvendige hjelpemidlene ligger i bedriftens førstehjelpskurs kan bety alt og omgaa for den skadde. Verdien av slik omtanke er definitivt verd noen sekunders – tanket. **AV**

Heismontørenes Forening

25 år 1930–5. desember 1955

Da er det duket for siste del av historieboka og vi får vente i spenning på neste bok

Tariffrevisjonen 1948

Overenskomsten ble oppsagt til dens utløp 31. mars 1948 og det oppstod enighet om følgende:

§ 4 i overenskomsten: Partene er enig om at der skal innføres arbeidsbok for læregutter (lærlingsbok). Om den praktiske utforming og bruk av denne, samt de øvrige bestemmelser i § 4, unntatt pkt. d) optas der forhandlinger om denne paragraf i landsoverenskomsten for elektrikerfaget er fastlagt.

Man diskuterte under tariff-forhandlingene forbundets krav om lønn for læregutter for de timer de etter loven skal ha fri for å kunne gå på afterskole. Da dette spørsmål var reist av de respektive forbund innen en rekke fag, måtte kravet behandles og løses generelt. Det ble videre foretatt endel endringer i paragraf 5 og paragraf 6 m. v. En senter seg her ved bl. a. følg. bestemmelser:

§ 5. Dyktighetsprøven skal påbegynnes så tidlig at den i alminnelighet må kunne beregnes tilendebrakt senest 10 uker etter læretidens utløp og etter at godkjent anmeldelse foreligger.

§ 6. «Ved akkorder av lengre varighet kan det etter 3 måneder treffes avtale mellom firmaet og akkordtakeren i hvert enkelt tilfelle om utbetaling av forskudd og begrenset til halvparten av dette, men det må ikke overstige 25 % av utbetalt grunnlønn.»

Det ble i 1948 arbeidet energisk med de nye heisfagskrifter. Harry Hansen, Emil Pettersen og Olaf Johansen hadde et møte med representanter fra gruppen Fortuna angående priser på nytt materiell ved denne bedrift.

Det ble foretatt valg på et fast medlem i prøvesnemda med varannan; valgt ble Olaf Johansen og varannan ble Olvind Christensen. Det ble i 1948 avlagt 4 dyktighetsprøver, hvorav 3 i Oslo og 1 i Bergen. Alle besto prøven.

Tvister i 1948-49

I halvåret september 1948 til mars 1949 var flere tvister av betydning oppe til behandling. En skal her gi en oversikt over hva tvistene dreiet seg om og resultatet.

Finde verktøid og mangelfullt materiell på nyeanlegg

Da det var oppstått endel tvister på grunn av at en del monterer ikke hadde fått godtgjort for ventetid og forandring av materiell, ble det utsendt til klubbene et skriv hvor det ble henstilt til alle monterer som hadde anlegg, og hvor det måtte oppstå derslags, at de snarest måtte sende en rapport til bedriften når det oppsto ventetid og/eller forandring av materiell eller annet ekstraarbeid. Denne rapport måtte alltid skrives i 2 eksemplarer, hvorav monterer beholdt den ene, i tilfelle av at det oppsto tvist om saken, slik at avdelingen kunne dokumentere at bedriften var værdet i god tid.

Tvister ved Fortuna mek. Verksted og deres resultater

Vedr. tvist ved Fortuna mek. Verksted ang. skolemateriell og godtgjøring for dette til læregutter.

Etter at gruppestyret hadde hatt flere møter med bedriftsledelsen ang. godtgjøring av skolemateriell, og hvor bedriften ikke ville strekke seg lenger enn til kr. 50,- for det første skoleår og kr. 30,- for de resterende år, ble saken oversendt til Norsk Arbeidsgiverforening. Vi beudet at bedriften hadde å gi læreguttene full godtgjøring i henhold til lov av 1. mars 1940, §34. Møtet ble holdt i Norsk Arbeidsgiverforening den 19. januar 1949. I dette møte lotte bedriftens representant å ta saken opp og bidra til at godtgjøringen skjer i overensstemmelse med lovens forutsetning.

En hadde dermed også en tvist med Fortuna ang. læregutter med fag- og forskole og deres verkstedstid. Her oppstod enighet om en foreløpig løsning. Disse gutter fikk et års fradrag i læretiden, som fordelte seg med 1/3 års fradrag i verkstedstiden og 2/3 års fradrag i montasjetiden. For gutter som har minst 1/3 års praksis på et mekanisk eller elektrisk verksted, kunne det gis 1/2 års fradrag i overenskomstens fastsatte verkstedstid. Godkjenning av verkstedpraksis som fradrag støver dette skulle avtales i hvert enkelt tilfelle.

Finde 11 % tillegg for klobrig stiv ledning og kabel

Fortuna mek. Verksted nekter å utbetale dette tillegg og beudet at de ikke kjente til dette. Denne sak ble løst ved et skriv til Norsk Arbeidsgiverforening, som påla bedriften å utbetale dette tillegg i henhold til hva man før var blitt enig om.

Tillegg til akkordtariffen

Gruppen ved Fortuna er i samråd med styret blitt enig med bedriften om forskjellige tillegg til akkordtariffen.

Bl. a. ble det her tatt med en bestemmelse om at bevegelig løsbare av ny type skulle betales som for Wisbach-tariffen, kr. 43,40.

Læreguttbøker i heismontørfaget

I 1949 ble det oppnådd enighet om at det skulle innføres læreguttbøker i heismontørfaget. Hvor det gis fradrag i montasjetid, skal denne tid vesentlig fratrekkes i den angitte tid for feilsøking og reparasjoner.

I 1951 behandlet avdelingen den nye lærlingsloven. Denne lov inneholder en paragraf som sier at læretiden skal være 4 år, men at lærlingsnemnda i enkelte tilfelle kan dispensere fra loven. I denne forbindelse sendte avdelingen et skriv til forbundet med en henstilling om at forbundet skulle, overfor de rette instanser gå inn for det standpunkt at på grunn av særegne forhold i heismontør-

faget må læretiden fortsatt være 5 år. Det ble holdt et møte i Arbeidsgiverforeningen om saken, hvor bedriftene satte seg imot at læretiden ble over 4 år, da de hevdet at 4 år måtte være nok. Saken skulle behandles videre i avdelingen i samråd med forbundet.

Efter vel et års tid ble den nye læretid godkatt i praksis. Det oppsto imidlertid noen misforståelser ved overgangen fra 5 til 4 år. Det mente har avdelingen ordnet selv, men i enkelte tilfelle har man vært nødt til å søke bistand hos forbundet. Ved årsskiftet 1952/53 var alle disse saker i orden slik at lærlingene får den lønn de har krav på.

I Rikskyrkesutvalget, hvor Harry Hansen og ingeniør Halvorsen ble oppnevnt, har man i 1952 ferdigbehandlet opplæringsplan for heismontører. Videre ble den utarbeidet regler for Proveniennda. Disse forslag ble oversendt Lærlingrådet og Departementet til godkjenning.

Lønsspørsmål og tariffspørsmål 1951-53

Den sterke prisstigning 1950-51 skapte en stigende misnøye med den passive lønnspolitikken. Et av de mange uttrykk for misnøye blant de fagorganiserte arbeidere er en resolusjon i april 1951 tiltrådt av 12 jern- og metallverkanoder i Oslo, hvor det bl. a. heter:

«Det ble også ved avtalen av 14. oktober 1950 kun gitt delvis kompensasjon for prisstigningen. Denne ble også gitt på et så sent tidspunkt at lønsmottakerne i lang tid måtte bære hele prisstigningen. Ved finansdebatten i Stortinget d. 4. er det også kommet til uttrykk at det ved høstens forhandlinger om indeksreguleringen ikke vil bli gitt full lønnskompensasjon. Vi krever derfor at LO allerede nå tar opp til drøftelse hvilke tiltak som må tas for å møte det angrep på vår levestandard som er beudet. Vi vil understreke at vi er villige til å være med og sette mark bak våre krav og til å bruke de maktmidler fagorganisasjonen nå over.»

Lønsmottakernes inntektsmap 1949-51 ble innleggende belyst av LOs formann Konrad Nordahl i det foredrag han holdt i Lærneremnda 21. november 1951. Det heter her:

Fra 1949 til 1950 fant det sted en reell økning i bruttoinnsattinntekten som er beregnet til 5 % i gjennomsnitt. I 1951 er det budsjettet med en ytterligere økning på 2-2½ %. Produksjonsutviklingen hittil i år synes å vise at dette er for lavt anslått. Det er mer sannsynlig at den reelle produksjonsøkning kommer til å ligge på mellom 3 og 3,5 %. Denne utvikling betyr at det fra 1949-51 er skjedd en reell inntektsforbedring her i landet på om lag 1100 mill. kr.

I tillegg til denne inntektsøkning som er skapt ved vår egen produksjon, har det særlig siden 1. halvår 1950 skjedd en sterk bedring i bytteforholdet overfor utlandet. Det betyr for landet som helhet en tilsvarende reell inntektsøkning. Forsiktig kan en anslå denne økning til om lag 500 mill. kr. Alt i alt betyr dette at landet siden 1949 har hatt en reell inntektsbedring på om lag 1 600 mill. kr.

Konrad Nordahl framla beregninger som viste at «lønsmottakerne i dette tidsrom ikke har bedret sin realinntekt, men tvert imot fått en reduksjon i denne.» Nordahl framkom i den anledning med bl. a. følgende bemerkninger:

«De totale lønnsutbetalinger i samfunnet har riktignok steget, men den realøkonomiske belastning av disse betalinger er mindre i dag enn i 1949 når en ser lønningene i forhold til den bedring som har funnet sted. Det kan derfor ikke være tvil om at lønsmottakernes andel i nasjonalinntekten har sunket i de siste par år. (Uthevet her.) Det samme er for så vidt tilfelle når det gjelder aldersrygdede, pensjonerte og andre som er henviset til sosiale stønader. Disse har også fått sin realinntekt redusert.

Hvis en antar at ca. ¼ av den inntektsøkning som skapes går til det offentlige, betyr dette at ¼ av den reelle inntektsøkning på om lag 1 600 mill. kr. har havnet hos andre grupper i samfunnet. Det er ikke mulig for noen i dag helt nøyaktig å si hvilke grupper og hvilke bedrifter som har nytt godt av denne fortjenestøkning. Vi savner fortsatt en offentlig regnskaps- og inntektsstatistikk her i landet. Mens lønnsbevegelsen for industriens og håndverkens arbeidere for hvert kvartal er gjenstand for den nøyaktigste granskning og kommentar, så er inntektsbevegelsen for andre grupper stort sett mørklagt. — »

I en utredning utarbeidet av statistikkseksjonen i Oslo Kommune, Sigurd Mortensen i samband med lønnsoppgjøret høsten 1951, ble det ført sterke argumenter i marken for å tillate lønsmottakerne en større relativ andel i nasjonalinntekten. Det heter i denne utredning bl. a.:

Vi vet at lønsmottakernes andel av nasjonalproduktet til faktorispris er redusert fra 1946 til i dag. Vi vet at skattetrykket - på grunn av foretatt skatteløvgivning og på grunn av manglende effektiv kontroll med andre enn lønsmottakerne - har redusert lønsmottakernes konsumnivå fra 1946 til i dag sammenliknet med ikke-lønsmottakerne. Vi vet at utbyttebegrensningen ikke har vært effektiv, heller ikke priskontrollen. Vi er derfor villige til et høyt lønnsnivå av varer og tjenester hos ikke-lønsmottakerne.

Indekstallet pr. 15. mars 1951 ble kjent lørdag 14. april. Det var på 115 poeng. Basistallet pr. 15. sept. 1950 var på 108,3. Stigningen var altså på 6,7 poeng.

Efter dette fikk voksne arbeidere et dyrtidstillegg på 17 øre pr. time. For ukelønnede ble tillegget kr. 8,16 pr. uke. Lærlinger og unge arbeidere fikk 9 øre pr. time.

Når det gjaldt dyrtidstillegget ifølge indekstallet pr. 15. sept. 1951 ble det lønnsnemnd, og dens kjennelse gikk ut på at dyrtidstillegg for voksne kvinner og menn ble forhøyet med 21 øre pr. time, kr. 10,08 pr. uke. For lærlinger på kontrakt og unge arbeidere ble dyrtidstillegget forhøyet med 11 øre pr. time.

Tariffoppgjøret for Heismontørene 1952

Ved tariffoppgjøret i heismontørfaget våren 1952 ble det reist en rekke krav, som i stor utstrekning var detaljmessig utformet og som var godkjent av forbundet og ble fremmet under forhandlingene med arbeidsgiverne med forbundets fulle støtte. Blant disse krav kan nevnes:

- Normallønnen for fagarbeidere forhøyes til henholdsvis kr. 2,02 og kr. 2,10 pr. time. Hele dyrtidstillegget innreguleres i normallønnen. Det personlige tillegg utvides med 25 års praksis og 25 øre pr. time.

- I lønnskalaen for lærlinger innreguleres dyrtidstilleggene.
- 50 % tillegg for overtidarbeid i de 5 første virkedagene, ellers 100 %.
- Betaling for reisetid og reiseutgifter.
- Hertil kom et meget detaljert utkast til akkordavtale for heismontasje.

Etter mange møter med Norsk Arbeidsgiverforening ble forhandlerne enige om et forslag over bordet som ble vedtatt på medlemsmøte den 4. juni.

Forslaget gikk i korthet ut på følgende: 20 øre i tillegg pr. time for montører. Etter 25 år i faget et tillegg pr. time på 25 øre. Vedrørende læregutter ble man enige om at det skulle bli det samme som for lærlinger i elektrikerfaget. Kost og lønn skal betales med kr. 17,-. Det ble utarbeidet prisliste for Elektrisk Bureau. Videre ble man enig om priser på en del nytt materiell for Fortuna og Wisbech. Tilslutt ble man enig om å regulere endel satser i tariffen.

L.O.s vedtak om prolongasjon av tariffene i 1953 vakte noe misnøye, og denne sak ble livlig diskutert i styret og på medlemsmøte, slik som tilfelle var også i en rekke andre fagforeninger og forbund. Det ble besluttet å sende L.O. forbundet og pressen en protest, hvor foreningen understreket at det er medlemmene selv som må ha bestemmelsesretten i slike saker som vedrører deres lønnsforhold.

Uttalelser i samme retning ble også vedtatt av et stort antall andre fagforeninger og av en rekke forbund.

Innførsel av utenlandske heismontører

Gjennom gruppa i Bergen fikk avdelingen i slutten av 1951 et skriv fra Arbeidsforvaltingen der, hvor den ber om en oppgave over hvor mange montører og læregutter det er i Bergen. Henvendelsen gjaldt en søknad fra Sverre Munck som hadde søkt om å få innføre utenlandske heismontører (det dreiet seg om belgiere og danskere). Avdelingen understreket i sitt svar at Sverre Munck hadde like mange montører som Wisbech og Fortuna. Etter dette skriv fikk formannen i Heismontørenes Forening en henvendelse fra Arbeidsdirektoratet om han kunne komme til en konferanse ang. en søknad fra Sverre Munck, Bergen. Konferansen resulterte i at Sverre Munck fikk avslag på sin søknad.

Etter en tid fikk formannen igjen en henvendelse fra Arbeidsdirektoratet om en konferanse. I denne konferanse kom det fram at Sverre Munck igjen hadde søkt om å få innføre montører. Han begrunnet sin søknad med at det var altfor få montører her i landet, og at det var vanskelig å få ansatt læregutter. Videre begrunnet han søknaden med at han kunne få levert heiser utenlands og derved tilføre landet valuta. Formannens redogjorde overfor Arbeidsdirektoratet for hvordan stillingen ligger an for heisfaget i Norge. Nå som boligbyggingen blir spredd utover i periferien i 2- og 3-etasjers boligbygg, vil man forstå at det blir mindre heismontasje her i landet; det vil da stort sett bli heiser i industribygg og forretningsgårder, og dermed er forholdet det at bare endel av reparasjonsarbeidet blir overdratt heismontørene. Når det gjelder den arbeidsmengde vi har, så

er dette bare et tidfenomen grunnet krigens; dette arbeidet vil etterhvert avta, og vi vil derved etterhånden komme over i normale forhold. Når det gjelder opplæringen i faget, kan det påvises at det er ingen vanskeligheter med den, hvertimot er det stor tilgang på lærlinger. En statistikk viser at det er en lærling på hver montør. — Etter dette laet direktoratet at det ikke kunne imøtekomme søknaden fra Sverre Munck.

Hos Sverre Munck har det forøvrig vært en hel serie av tvister, også i de senere år, tvister av samme eller liknende art som vi hadde hos Fortuna og Wisbech i 1930-årene, for det ble en stabilisering av forholdene ut fra gjensidig organisasjonsmessige prinsipper, basert på gjensidig respekt mellom partene og en korrekt behandling av tvistesporsmål som allikevel kunne dukke opp fra tid til annen. Vi kan ikke gå i detalj når det gjelder tvister med firmaet Munck, men skal her bare nevne noen få eksempler.

I 1948 protesterte avdelingen imot at en heismontasje hos firmaet Munck ble utført av en læregutt og hjelpearbeider; saken ble da brakt i orden.

I 1951 måtte avdelingen tilslutt be om forbundets medvirkning for å få firmaet Munck til å utføre akkordbedler til Bergensgruppens tilfitterne. Først da ble denne sak ordnet i samsvar med overenskomstens bestemmelser.

Senere var det en tvist om heismontasje ved Håfslund Karbidfabrikk utført av Sv. Munck ved hjelp av en verkstedarbeider.

En annen tvist av prinsipiell betydning oppsto fordi Sverre Munck ved flere anledninger brakte lærlinger i selvstendig arbeid. Etter at avdelingen og Bergensgruppa flere ganger hadde tilskrevet bedriften, ble saken oversendt forbundet med krav om et møte med Sverre Munck. På forbundets henvendelse svarte Sv. Munck at han var villig til et møte i Oslo. Dette møte ble holdt på forbundets kontor. Møtet drohet i 4 og lærlingeloven. Etter en del spørsmål fra Sverre Munck, lovet denne å holde seg til overenskomsten.

Fagbeskyttelses spørsmålet

inntar en sentral plass i heismontørenes såvel som i helle Elektrikerforbundets organisasjonshistorie. Skritt for skritt har en kjempet for dette prinsipp - at heismontører og elektrikere er fagarbeidere og bør respekteres og lønnes som sådanne - fram til anerkjennelse, både tariffmessig og gjennom lovgivningen. Arbeidet fra Heismontørenes Forenings side for å beskytte faget har ført til en serie av tvister, ikke bare med Musck i Bergen, men også med en rekke andre firmaer, og det har kostet mye slit og strev, mange langvarige forhandlinger og stor påpusselighet, utholdenhet og klokskap å hindre at utenforstående usettmessig trenger seg inn på fagets ermerker. Sett som helhet er dette et vesentlig ledd i foreningens virksomhet, helt fra først av, det henger sammen med selve utgrunnet for foreningen, utgangspunktet i praksis og det teoretiske prinsipielle grunnlag for foreningens tilblivelse, liksom det danner utgangspunkt og grunnlaget for stiftelsen av N.E.K.F. i 1918. Det er ikke minst i fagbeskyttelses spørsmålet at Heismontørenes Forening har nådd resultater som avdelingen og dens medlemmer med rette er stolt av.

Studie- og opplysningsarbeidet

I større og mindre utstrekning har det gjennom alle de forløpene 25 år vært drevet studie- og opplysnings virksomhet innen avdelingen. Det har i denne som i andre fagforeninger vært en viss boljegang på dette område, opp- og nedgående konjunkturer ettersom interessen har vært på topp eller har vært ned i en bolgedal. I alminnelighet har det gjerne vært slik at i krise- og kjepperioder, og når de økonomiske vansker for medlemmene som lønnsøkene har vært størst, har det vært størst aktivitet i studie- og opplysningsarbeidet; medlemmene har da sterker enn ellers følt behovet for å sette seg inn i de forskjellige spørsmål, ut fra forståelsen av at kunnskap er makt. Også i åndelige bryningsperioder, med sterke meningsmotssetninger mellom retninger og partier har det vært en impuls til større aktivitet i studiearbeidet. For, som Kyrre Grepp en gang sa: Handling krever samhold, og handling krever også klarhet.

Studiearbeidet innen avdeling 12 har vært drevet i form av studierirkler, forelesningsnotiser og kurs, dels arrangert av avdelingen selv, dels i samarbeid med andre avdelinger innen forbundet, og endelig ved utpeking av deltakere fra foreningen i kurs som er blitt satt i gang fra forbundets side.

Særlig sett har aktiviteten i studiearbeidet vært størst i perioden etter krigen. Allerede i 1945-46 hadde man en studierirkel, den hadde 8 deltakere og arbeidet meget godt. Deltakerne gikk igjennom praktisk organisasjonsarbeid og forklaring av navn og fremtredend. Til slutt gjennomgikk de et kurs i drifts- og yrkesøkonomi ved Norsk Korrespondanseskole.

Både i 1947 og i 1948 ble det lagt stor vekt på studiearbeidet for å få de yngre med i fagorganisasjonen og skole dem til tillit. Det ble i samråd med avd. 1-2-77 dannet et felles studieratsvalg, hvor avd. 12 var representert ved Ole Skog og Harry Hansen. Det ble holdt endel foredrag om dagsaktuelle emner. Presentvis var disse forelesninger

best besøkt av vår avdeling. Avdelingen påmeldte også Ole Skog til Sosialistisk Afterskole. Ved siden av dette hadde vi fortsatt læreguttene studiegrupper.

I halvåret sept.-mars 1949 ble det holdt et kurs i norsk sosialpolitikk med 15 deltakere, hvorav 9 fullførte kurset. Deretter fulgte et kurs i psykologi med 5 deltakere. Begge kurs ble ledet av avdelingens studieleder Ole Skog.

I 1950 lå studiearbeidet nede på grunn av manglende interesse blant medlemmene, og også fordi endel medlemmer som hadde meldt seg til et brevkurs i taleteknikk ble sendt på utenbys arbeid.

I januar-april 1951 ble det satt i gang et fagkurs under ledelse av Johnny Kjøstad. Dette kurs var gjennomgående godt besøkt.

Senere ble det bevilget 2 stipendier à kr. 10.- til et faglig-økonomisk kurs som NKP arrangerte og til to deltakere i et 8 dagers kurs i Skjeberg som forbundet arrangerte. Her deltok Jon Gammelsrød og Rolf Braathen.

I januar 1953 ble det holdt et særdeles vellykket studie- og akkordkurs på feriehjemmet «Hjemmen». Studieleder var Harry Hansen. I kurset deltok 15 medlemmer, hvorav en fra Bergen. På kursets første dag holdt nestformannen i forbundet, Bjarne Klafstad, et foredrag om forbundets arbeids- og virksomhets; videre holdt han et innledningsforedrag om lønns- og tariffsituasjonen i 1953 med etterfølgende diskusjon hvori deltok Harry Hansen, Aumund Stenseth, Leif Johannessen og Gottfred Johansen. Det framgikk av diskusjonen at det ikke var enighet om alle spørsmål. Disse spørsmål drevt seg i hovedsaken om tariffoppgjør eller ikke til våren, inflasjonen og omsetningskatten.

Kursens tre følgende dager gikk med til en inngående klarlegging av en rekke spørsmål vedrørende akkordtariffen.

Bt. a. ga Harry Hansen en redegjørelse for hvordan man setter opp et regnskap for et heismønstre etter prisliste for en heis for 4 personer med 7 etg. og maskin i kjeller (Wisebetype). Liknende lister ble satt opp over heiser av type Fortuna og Elektrisk Bureau. Kursdeltakerne fikk som arbeidsoppgave å prise alle listene som var satt opp.

Harry Hansen satte siden opp en liste for en heis med firminstilling (Pilotsystem). Likeledes ble det satt opp en liste for en kollektiv heis. Begge disse typer var 4 persons heiser på 7 etg. med maskin på topp. Deretter redegjorde Hansen for priser og akkordfortjeneste fra 1937 til og med 1952. Han frambrøt at den akkordfortjeneste som var oppbåret skyldtes de ekstratilleggene vi hadde fått. Deltakerne diskuterte så prisene på de forskjellige heistyper, prisliste ble gjennomgått i detalj og de forskjellige priser i lista ble drøftet. På en rekke punkter ble det av flere deltakere hevdet at det måtte gjøres noe effektivt for å høyne prisene i prisliste, f. eks. for sjåving av heismaskiner, mottagelsen av materiell og ekstra rengjøring, endring av prisene for oppsetting av dører, idet prisene ikke bør være de samme for 1. og 10. etasje. Også spørsmålet om høyere priser på senilanter ble reist. - En ble på kurset enig om at en rekke spørsmål og forslag som kom fram i diskusjonen på kurset skulle sendes over til avdelingens akkordkomité

til behandling. Harry Hansen refererte et forslag til akkordlister som han hadde utarbeidet, og som det var meningen å føre på alle anlegg. Listene fikk alminnelig tilslutning og skulle sendes over til akkordkomiteen. Som medlemmer av denne ble innstilt: Harry Hansen (Wisbech), Kåre Lunde (Elektrisk Bureau) og Ingmar Johansen (Fortuna), med Arne Berg, Rolf Wibe og Olav Bye som suppleanter. I tidens løp har avd. 12 foretatt en rekke bevilgninger til fremme av studiearbeidet, og en har også i en rekke tilfelle fått støtte fra forbundet.

Heismontørenes Feriehjem

Den 30. mai 1951 ble det holdt ekstraordinær generalforsamling i avd. 12 for å behandle om foreningen skulle gå til innkjøp av en eiendom på Nesodden til kr. 52 000.-. Eiendommen er på 2 mål, bebygd 83 m². Etter en større debatt ble det enstemmig besluttet å kjøpe eiendommen. Da akkordkassen bare var på 20 000 kr. ble det søkt forbundet om et lån på kr. 40 000.-. Avdelingen har fått låne kr. 32 000.- av forbundets forsikringskasse, da forbundets lover sier at det bare kan lånes opptil 60 % av kjøpesummen. Ytterligere lån i forbundet måtte først utredes nærmere. Lånet på kr. 32 000.- er et foreningslån og i avdrag og renter skal avdelingen betale minimum kr. 3000.-.

Enerat konsesjon var gitt av Nesodden kommune var alle formalia ved kjøpet av eiendommen i orden. Hele vinteren 1951-52 ble det arbeidet på eiendommen under ledelse av feriehjemstyret som besto av Harry Hansen (formann), Olaf Hauger og Helge Olsen.

Hele huset ble trasket innvendig og det elektriske anlegg ble omfagt fra glødgarn til kireledning. Det ble sydd nye gardiner.

Videre ble det kjøpt inn kjøkkensett, kamin, senger og sengestryk.

For å få kjøpt alt det en trengte og for å slippe gløyt å gå leneveien, har Harry Hansen henvendt seg til alle heisfirmaer for å få dem til å gi et bidrag. Resultatet ble over all forventning, idet det lyktes Harry Hansen å få bevilget kr. 4 800.-. Fortuna, Wisbech, Elektrisk og Hjørnegård ga hver 1000.- kr. og Hansen og Hjørnegård kr. 800.-. Dessuten ga Wisbech kr. 470.- til Feriehjemmets kamin. Senere fikk man kr. 6000 av Feriefondet til utbygging og reparasjoner. Eiendommen ble i samsvare med brannforsikring taksert til kr. 84 000.-. Innboet ble tyveriforsikret for kr. 10 000.-.

Fra Hjørnegård mek. Verksted fikk feriehjemmet 40 meter gjerdensetting. Elektrisk Bureau ga elektrisk materiell til ca. 1200.- kr.

Fra oktober 1952 besto feriehjemstyret av Harry Hansen (formann), Olav Hauger (sekretær), Rolf Stenbråthen (styremedlem), med Ingmar Johansen og Gutorm Stenøth som suppleanter. I 1953 rykket Ingmar Johansen opp som styremedlem på grunn av Stenbråthens sykdom.

I løpet av året 1953 ble det foretatt forskjellige arbeider, bl. a. skraping og maling av våningshuset og badehuset. En del av skrapingen ble utført av medlemmene, mens selve malerarbeidet ble bortsatt til en malermester. Det er bygget nytt v.c., da det gamle som var i uthuset lå for nær brennen, og det er meningen å la uthuset omstredne til

hytte. Det er satt opp nytt nettinggjerd langs veien, dette arbeid er også utført av en del medlemmer. Det gamle treoverbygget på brennen er revet og det er stapt et tett løkk over isteden, som går i en med trappen ned fra veien. Videre er trappetrinnene stapt på slik at det blir lettere å gå i disse; dette arbeid ble for det meste utført av Kåre Lunde og Olaf Hauger. Det ble også i 1953 påbegynt stopning av heiler som skal legges over den runde som går gjennom eiendommen. Med støtte fra Oslo Heisbedrift ble det gått til innkjøp av en ny bit. - Besøket på feriehjemmet var godt i ferietiden og utover sommeren; det har i denne tiden vært besøk av 113 personer i 332 dager. Det ble på «Heimens» holdt en fest for foreningens 25-års jubileum i LO. Einar Kristiansen, Øivind Christensen, Sven Norlander, Alf Sigvartsen og Ernst Carlsson, Disse ble hyldet. Videre ble Olaf Hauger overrakt en erindring for sitt dyktige arbeid på feriehjemmet. En Sankt Hans-fest ble også arrangert.

Sommeren 1954 var «Heimens» besøkt av i alt 198 personer. Og i 1954 er det utført et betydelig arbeid under ledelse av feriehjemstyret. Gulvet er malt og lakkert. Det er bygget ny brygge som er slik at den kan tas opp på land om vinteren. Feriehjemmet har nå tre båter som er skrapet, oljet og malt. Etter vedtak på medlemsmøte er det anskaffet elektriske kokeplater på alle rom. For at disse skulle kunne tas i bruk, måtte det elektriske anlegg legges om. Til dette arbeid fikk man hjelp av monterer ved Elektrisk Bureau. Det er bygget løbasse rom i kjelleren, slik at leiene kan låse inn sine matvare. Da endel av takrinnene og taket over verandaen var i en slik forfatning at det måtte legges om, ble dette arbeid satt bort til en blikkenslager. Det ble montert nye lyskasser i salong og stue. Etter at brennen var forurenset ved kloakk fra Nesodden Kommune, måtte en flere ganger gjøre heisendelser til kommunen for at det kunne skaffes vann. Man fikk i første omgang en ledning beregnet på sommeren, men for å få vann om vinteren måtte foreningen engasjere sakfører Solheim. Nesodden Kommune arbeider nå med å sprengte ut til en vannledning, legge rør og fylle over den runde som løper gjennom eiendommen.

Gruppen i Bergen har foretatt feriehjemmet en flaggstang i still.

«Heimens» har en vakker beliggenhet like ved fjorden og egnert seg i det hele utmerket for sitt formål.

Foreningens stilling til fredsarbeidet og andre aktuelle spørsmål

Heismontørenes forening har fra tid til annen beskjeftiget seg med en rekke aktuelle spørsmål som er oppe i tiden.

På medlemsmøte den 14. mai 1952 ble det enstemmig besluttet å undertegne en fredsappell fra Fredens Følelse i Norden, og det ble likeledes besluttet å sende en observatør til den fredsmøte som skulle holdes i Oslo.

Foreningen vedtok på et medlemsmøte en protest mot 18 måneders militærtjeneste.

Ved tariffrevisjonen 1953 vedtok avdelingen å offentliggjøre en protest mot prolongasjonen.

Når det gjelder feiringen av 1. mai har avdelingen i de senere år i regelen besluttet å ta bunnstet ut i begge

arbeiderpartiets demonstrasjonstog. I 1948 var avdelingen representert i Arbeidsutvalget for Erhvervsdemonstrasjon.

Heismonnørene har til enhver tid vist sin solidaritet i handling overfor andre arbeidergrupper som har vært ute i kamp. En kan i denne forbindelse nevne bevilgninger til streikende stuperarbeidere og urmakere og innsamlinger til streikende møbeltapetsere og andre.

Ved formannen Harry Hansen har foreningen vært representert i en studiodelegasjon til Sovjetsamveldet etter innbyrdelse gjennom Norsk-Sovjetrussisk Samband.

Dessuten kan nevnes at foreningen har beskjeftiget seg med prisstigningen og andre viktige økonomiske og sosiale spørsmål.

Bevilgninger

Til tross for at Heismonnørenes Forening har et meget beskjedent medlemstall er det i tidens løp foretatt bevilgninger til et stort antall formål og organisasjoner. Her skal bare nevnes endel av dem som har fått bevilgninger i årene etter krigen:

- Pløke- og julestønad til medlemmer av avd. 12.
- Norsk Folkeløp.
- Til reising av et minnesmerke over Viggo Hanstuen og Rolf Wickstrøm.
- Frihetsbrevet.
- Studiarbeidet.
- Europahjelpen.
- N.K.P.
- Blindesforbundet.
- Samfunnsbussens utstyking.
- Verdenssambudet for demokratisk ungdom.
- Vårfor ungdom.
- Norske Helladkomit.
- Stuperarbeiderne.
- Sosialistisk Aftenkole.
- Norsk Samband av politiske fanger.
- Frantylkingen.
- Streikende urmakere.
- Spaniakomiteen.
- Tuberkuloses Hjelpeorganisasjon.
- Johan Nygaardsvolds minnefond.
- Torparbeiderne.
- Demokratisk Kvinneforbund.

Virksomheten i 1954-55

Våren 1954 var preget av forhandlinger vedrørende tariffoppgjøret. Avd. 12 søkte gjennom forbundet å få brakt på det rene om Arbeidsgiverforeningen var villig til å være med på antaserte forhandlinger, og det var den bered til. I disse forhandlinger krevde Heismonnørene et tillegg på 8 øre timen samt en del tillegg til prislister. Da LO og NAF var blitt enig om at alle overenskomster skulle prolongeres i 2 år mot indeksregulering og at det skulle betales godtgjørelse for bevegelige helligdager samt for fravær som skyldes bedriftsulykker, ble avdelingen nødt til å frafalle kravet om 8 øre, idet NAF nektet å forhandle på det grunnlag. Det ble så etter en del forhandlingsmøter oppnådd enighet om en del tillegg til prislister. Videre ble

de saker som hovedorganisasjonene var blitt enig om tatt med i vår overenskomst. Resultatet ble sendt medlemmene til avstemning og godkatt.

Av tilleggene til prislister kan nevnes: For løringer over 6. etasjes høyde betales for overskytende meterantall et tillegg på 10 %.

Ved boring av hull hvor elektrisk maskin ikke kan anvendes og der brukes snelle, betales et tillegg på 100 % pr. hull.

Ved montage av dører over 6. etasjes høyde betales et tillegg på 10 % pr. dør for hver etasje hvor montøren ikke har sjenerhjelp.

For dørkærner som kommer demontert til anleggene, betales 30 % tillegg.

Påsetting og regulering av ekstra bremsesystemet for type F.M.V. betales med et tillegg på kr. 12.-. Jording av apparater og kontakter pr. punkt kr. 4.-.

Heiser med fullt register i stol og fullt register ved hver døråpning gis et tillegg på 15 % til postene 475-483.

Ellers har avdelingen i 1954 hatt en rekke tvister, løslingskonflikter og endel andre saker til behandling. Det gjaldt bl. a. et akkordoppgjør ved Fortuna, Bergen, som ble ordnet gjennom klubbstyret.

Avdelingen har fremmet forskjellige forslag i samband med de landsomfattende heisvedtaket. En har også arbeidet med å få en stabil og tilfredsstillende ordning av trekk av akkordavgiften. Etter at det var kommet til enighet om trekk av akkordavgiften med Wisbech A/S, fikk klubbstyret ved Fortuna mek. Verksted i oppdrag å søke forhandlinger med bedriften for en mulig å gjennomføre det samme der, og også Fortuna mek. Verksted var villig til å foreta trekk av akkordavgiften. Nå som denne ordning var gjennomført for de to største bedrifter, ble det gjort henvendelser til de mindre bedrifter.

Trekk av akkordavgiften ble nå også foretatt ved Hjørregård mek. Verksted, Oslo Heisebedrift og Elektroloft, i Bergen ved Sv. Manck, Fortuna og Wisbech.

I 1955 har avdelingens virksomhet fortsatt i det samme spor som tidligere.

Foreningens styre i jubileumsåret besto av: Formann: Harry Hansen. Viceformann: Olav Bye. Kassører: Reidar Braathen. Sekretær: Magne Grønland. Styremedlemmer: Hans Hansen, Rolf Stenbråthen, Gotfred Johansen, med Gilbert Thoresen og Ole Skog som supplanter. Revisorer: Reidar Steen og Alf Løvstad. Forhandlingsutvalg: Harry Hansen, Rolf Stenbråthen og Ingmar Johansen. Studieleder: Ole Skog.

Tillitsmennenes innsats

Heismontørenes Forening har hatt mange aktive tillitsmenn i løpet av de forløpene 25 år. Disse har utført et godt faglig arbeid og har dermed bidratt til å skape forbedringer i medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Organisasjonsarbeidet har gjennomgående vært utmerket, ikke minst takket være tillitsmennenes innsats, og den interesse som har vært utvist av et stort antall av avdelingens medlemmer.

Administrasjonsarbeidet har vært betydelig i en forening som har hatt medlemmer i en rekke av landets byer, og som har vært ute i så mange og forskjellige og vidtloftige konflikter. Dette administrasjonsarbeidet har vært en særlig stor påkjenning fordi Heismontørenes Forening i Norge, til forskjell fra f. eks. Heismontørenes Forening i Stockholm aldri har hatt noen fastlønnet tillitsmann.

Når det har vært mulig å løse oppgavene så framgangsrikt som det er skjedd, så er det sikkert medlemmenes oppfatning at dette i de siste 15 år i første rekke skyldes formannen Harry Hansens dyktige ledelse, hans aldri sviktende interesse og energi, hans viljekraft og pågangsmot i alle skiftende situasjoner.

Banneravsløringen – en hyldest til Harry Hansen

Lørdag den 26. februar 1949 holdt Heismontørenes Forening en fest i Folkets Hus i Oslo. Festen var vignet nyankaffede banner som skulle avsløres. På festen møtte fra forbundet Ludvig Gundersen m frue, fra Radiomontørenes Erling Johansen m frue og fra Bergensgruppen møtte Fredtjof Aadseth. Det var god feststemning blant de deltagende 40 par, heter det i «Elektrikerens» referat, og under middagen ble det holdt taler av de nevnte gjester og av Heismontørenes formann Harry Hansen. Usiddelbart etter middagen gikk man over til banneravsløringen som ble forestått av en av foreningens veteraner, gullmerkmannen Emil Pettersen. Reidar Steen overleverte så banneret til formannen. Formannen takket bannerkomiteen for dens arbeid, likeså rettet han en hjertelig takk til Karl Vafne for hans uforsatt til bannerets toppstykke. Formannen rettet også en takk til medlemmene som hadde gjort det mulig å gå til anskaffelse av et banner, ved at de frivillig to ganger hadde ilsket seg en ekstra kontingent. Ludvig Gundersen holdt en tale hvor han på forbundets vegne ønsket heismontørene til lykke med det nye banner.

Under banneravsløringen — heter det i «Elektrikerens» referat — foregikk et morsomt intermezzo. En av foreningens veteraner, Karl Fredrikson, gikk fram til podiet og overrakte formannen en blomsterbukett og takket ham for hans innsats for foreningen. Like etter banneravsløringen kom avdelingens viseformann, Ole Skog, opp på podiet og ba om noen minutters stilhet, og uttalte at han på medlemmenes vegne hadde den glede å overrakte avdelingens formann en liten erkjenningstase som takk for hans lange og interesserte virke som formann. Gaven besto av et dobbeltkapslet gullhar. De pengene som hadde gått med til denne flotte gaven var kommet inn ved innsamling blant medlemmene.

På banneravsløringsfesten ble en prolog av J. Henriksen ypperlig lest av daværende læregutt Leif Johansen. En gjengitt her et utdrag av prologen:

Hundre år er nå forgangen —

man hører marjen av taktfaste skritt.

Det er de mange som verden har bygget

med sine hender i arbeid og slit.

Foreninger dannes og kamprop gjaller,

skanse for skanse hos arbeidsherrer faller.

Nå står vi sammen om felles sak

om bedre livsvilkår dag for dag.

Fra tunge tider i bittert savn

vår sak skal fres i sikker havn.

Vi tror på en framtid med bedre kår,

der ingen høster hvor andre sår.

Men høsten skal bringe velstand til dem

som bringer høstens grøde frem.

Så ønsker vi Heis til lykke i kveld

— med merket de må få fremgang og hell

og samlet om ditt merke stå

og hell i arbeid for nye mål å nå.

Etter banneravsløringen har det gått 6 år, hvort mye er utrettet i avd. 12.

Ved jubileet vil en minnes stifterne, veteranene, de aktive medlemmer og tillitsmenn som deler æren for de gode resultater som er oppnådd. Foreningens framtid ligger i hendene på den ungdom, de tillitsmenn og de aktivister som tar eksempel av de «gamle gutta», de som skapte avdelingen og førte den fram gjennom kamp til seier.

Avdelingens formenn

1930-31	O. Waabø
1931-32	O. Hille
1932-33	S. Holm
1933-34	K. Fredrikson
1934-36	S. Holm
1937	E. Pettersen
1937-1938	A. Norlander
1938-1939	O. Christensen
1939	Th. Nystrom
1940-55	Harry Hansen

Ingen er tjent med
unødigt overtid

IKKE LA DEG PRESSE

Verv i Heismontørenes Fagforening pr. 08.09.04

Styret

Verv	Periode	Namn	Telefon privat	mobilt	E-post
Leder	04 - 06	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	03 - 05	Per Arne Jensen Salo	22 66 99 47	918 53 408	per.arnes.salo@heis.no
Sekretar	04 - 06	Bjørn Hovden	22 74 71 09	907 76 106	bjoern.hovden@heis.no
Sekretar	03 - 05	Espen Mili	21 92 13 02	902 07 501	espen.mili@heis.no
Kassier	03 - 06	Harald Aasen	22 22 43 48	900 46 135	harald.aasen@heis.no
Studefører	03 - 06	Gør Egit Lekke	22 75 00 85	906 77 082	gor.egit@heis.no
1. styremedlem	03 - 05	Vidar Holm	63 87 97 83	870 62 663	vidar.holm@heis.no
2. styremedlem	03 - 05	Atle Johannessen		905 08 019	atle.johannessen@tds.com
3. styremedlem	03 - 06	Svein Haugen	22 21 57 85	906 28 250	svein.haugen@heis.no
Lærling ansvarlig	03 - 05	Kim Bakkerud	64 83 90 74	900 32 489	kim.bakkerud@heis.no
1. vararepresentant	03 - 05	Tor Sundby	55 31 49 82	907 93 503	tor.sundby@heis.no
2. vararepresentant	03 - 05	Tone Grov		951 73 050	tone.grov@heis.no
3. vararepresentant	03 - 05	Roar Strand		951 92 117	ben-vik@online.no
4. vararepresentant	03 - 06	Vegard Tømmerås		480 06 528	
5. vararepresentant	03 - 06	Tor Moen		909 16 330	tor.moen@heis.no

Andre verv

Med. rep.		Kjell Berntzen	22 28 37 60	905 51 422	kjell.berntzen@heis.no
Akkordkontrollør	03 - 05	Eldar Nævdal	22 10 84 39	950 44 854	eldar.naevdal@online.no
Vernansvarlig	03 - 05	Per Kristian Grønseth	22 71 28 49	908 47 716	per.kristian.gronseth@heis.no
Revisor	03 - 05	Richard Dalberg	22 27 19 14	909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Lærlingsrepresentant	03 - 04	Lars Iversen	22 16 30 70	971 84 789	
Personansvarlig		Roar Enery	22 15 52 78	918 34 662	roar.enery@heis.no

Avdelingsledere i Heismontørenes Fagforening

Bergen	01 - 03	Tor Sundby	55 31 49 82	907 93 503	tor.sundby@heis.no
Drømmer	04 - 06	Karl Fredrik Bruberg		959 82 038	karlbruberg@hotmail.com
Hedmark/Oppland	04 - 06	Arvid Myster		911 09 858	
Kristiansund	02 - 04	Tor Helge Reber	37 04 22 69	915 63 130	threber@isurf.no
Møre & Romsdal	03 - 05	Stig Andberg	71 25 66 53	907 96 298	stig.andberg@ci2.net
Nord-Norge	04 - 06	Jan Wahlgren		951 91 583	
Oslo	04 - 06	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Stavanger	03 - 05	Jan Refnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefn@online.no
Trondheim	04 - 06	Roar Strand		951 92 117	ben-vik@online.no
Vestfold/Telemark	04 - 06	Silje Hovland	35 96 24 69	913 08 182	shov@ci2.net
Dalby	04 - 06	Gyrdal Larsen	69 38 84 23	913 61 344	gyrdal.larsen@online.no

Klubbledere i heisfirmaene

Oslo	Hovedst.	Bjørn Hovden	22 74 71 09	907 76 106	bjoern.hovden@heis.no
Euroheis	Oslo	Ulf Grønner		916 32 996	
Kone		Per Arne Jensen Salo	22 66 99 47	918 53 408	per.arnes.salo@heis.no
Melbye	Oslo	Terje Amundsen	63 84 20 73	952 28 775	ter.amu@online.no
Reber Schindler	Hovedst.	Svein Haugen	22 21 57 85	906 28 250	svein.haugen@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Richard Dalberg	22 27 19 14	909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Stahl	Oslo	Jan Bruun	22 26 95 12	917 23 800	janbruun@isurf.no
Stahl	Bergen	Arvid Aadland	56 30 74 82	920 53 963	arvaad@online.no
Thyssen	Oslo	Vidar Holm	63 87 97 83	870 62 663	
Thyssen rubetrap	Oslo	Eldar Nævdal	67 90 80 42	917 59 474	
Uni	Oslo	Morten Sandaa		982 30 870	
Ribe	Oslo	Henning Holtnen	63 97 90 09	906 27 373	holtnen@stark.no
HK Service	Bergen	Terje Fjeldstad		992 17 513	
Samme Special heis	Oslo	Thomas Skoglund		975 50 908	

Avdelings- og klubbkontorer

Avdeling	Adresse	Telefon kontor	Telefax	E-post
Oslo	Brugt 14, 0186 Oslo	22 17 45 50	22 17 45 53	heis@heis.no
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen	55 36 67 66	55 36 55 77	bergen@heis.no
Trondheim	Postboks 8254, 7424 Trondheim	72 84 83 90	72 84 83 90	trondheim@heis.no
Stavanger	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger	51 84 04 60		stavanger@heis.no
Reber	c/o HMF			reberklubben@heis.no
Kone	c/o HMF			koneklubben@heis.no
Thyssen	c/o HMF			thyssensklubben@heis.no
Oslo	c/o HMF			osloklubben@heis.no